

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά δέν τήν λέγανε στούς μασιαρεμένους... Φωνάζανε : βγάλ' τή μάσκα στούς άμασιάρευτους...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τωρα καταλαβαίνω. Θα διαλέγανε κανέναν πολύ άσχημο ή καμιά άσχημη γυναίκα και τούς λέγανε : Βγάλ' τή μάσκα, έννοώντας ότι τόση άσχήμια δέν μπορούσε νά 'ναι φυσική... τσουχτερό πάντως πείραγμα...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τόσο τσουχτερό πού είχε δημιουργήσει πολλά έπεισόδια και συμπλοκές άκόμη. Ένα από τ' άποικρηάτεια συνθήματα πού χάλασαν κόσμο γύρω στά 1880, έδω κι' ένενήντα χρόνια ήτανε τό περίφημο : Κράπα Κρούπ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κράπα Κρούπ ; Τί ήτανε αυτό τό Κράπα Κρούπ ; 'Αποικρηάτικο σύνθημα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι. Σύνθημα πολιτικό άφοσ λανσαρίσθηκε στην Βουλή του 1880, μά είχε τόση έπιτυχία όταν έλέχθη από τό βήμα της Βουλής, ώστε τό γράφανε όλες οι έφημερίδες και τό σύνθημα : Κράπα Κρούπ βγήκε στον δρόμο και έγινε μοτίβο άθηναϊκό.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά δέν καταλαβαίνω γιατί νά λεχθουν τέτοιες συλλαβές χωρίς σημασία από τό βήμα της Βουλής... Κράπα Κρούπ ; Τί έσήμαινε αυτό τό Κράπα Κρούπ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ητανε ένας βουλευτής Ψύλλας όνόματι πού δέν φαινότανε και πολύ έγγράμματος μά είχε τήν μανία ν' άγορεύη. Μά μέρα κάποιος άλλος βουλευτής τον διέκοψε μέ μά ειρωνική παρατήρησι και ό Ψύλλας πού θυμωσε του ειπε : 'Εάν μέ διακόψετε κύριε συνάδελφε έλλην μιαν φοράν θα κατέλθω του βήματος και θα σας αρχίσω στο Κράπα Κρούπ-...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Έννοώντας ότι θα τον έσπαζε στο ξύλο. Κράπα Κρούπ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό βέβαια έφτανε. Τό άκουσαν από τά θεωρεία και αρχισαν νά φωνάζουν : Κράπα Κρούπ... κράπα κρούπ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Και ή κωμική αυτή φράσις βγήκε στούς δρόμους κι' έγινε σύνθημα

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τά λαϊκά συνθήματα λανσάρονται χωρίς κανείς νά ξέρη πώς
καί από ποῦ. Θυμάμαι τό περίφημο : Καλέ φορεῖς φανέλλα ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ναί, τό θυμάμαι κι' ἐγώ αὐτό τό σύνθημα : Καλέ φορεῖς φανέ-
λλα ; Τί ἐσήμαινε ὅμως ποτέ δέν μπόρεσα νά καταλάβω. Καί
ὄπῃρχε καί ἡ σχετική ἀπάντησις : Φοράω κι' εἶναι τρέλλα
'Ανατανόητα πράγματα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως ἕνα ἄλλο σύνθημα πού εἶχε ἐπικρατήσῃ γύρω στά 1920.
Γιαννάκη, τό ξέρει ἡ μαμά σου πώς εἶσαι ὁμορφος ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἔτσι τό λέγανε πάντα ; Μέ τό ὄνομα Γιαννάκης ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅχι πάντα. Ἀλλάζανε ὄνομα. Κατινίτσα τό ξέρει ἡ μαμά σου
πώς εἶσαι ὁμορφη ; Σκέφου Γιάννη ὅτι αὐτό τό σύνθημα τό
ἔλεγαν πέντε ἕξη φωνές μαζί καί ρυθμικά.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἐγώ θυμάμαι ἕνα λαϊκό πείραγμα πού εἶχε ἐπικρατήσῃ γύρω
στά 1930 νομίζω : Καλέ πατώνεις ; Καλέ πατώνεις ; Αὐτό
εἶχε λανσαρισθεῖ καλοκαίρι στά θαλάσσια μπάνια, ὅμως ἔπια-
σε τόσο πολύ ὥστε ἀκουγότανε δυό τρία χρόνια ἰδίως τίς
'Αποκρηές.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μόνον αὐτό ; Τό ἀποκρηάτικο σύνθημα πού εἶχε τήν μεγαλύτερη
διάρκεια ἦτανε τό περίφημο : Ἄ ο ὕ α - ο ὕ α - ο ὕ α....
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἄ ο ὕ α - ο ὕ α - ο ὕ α... Τί ἐσήμαινε αὐτό τό σύνθημα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τίποτε. Ἦτανε ἀνάγκη νά ἔχη καμμιά σημασία ; Αὐτό εἶχε λαν-
σαρισθεῖ γύρω στά 1925 ἐδῶ καί σαράντα πέντε χρόνια. Μήν
κοιτᾷς πού σήμερα ἀπαγορεύεται τό κορνάρισμα αὐτοκινήτου.
Τότε ἔπετρέποντο τά πάντα. Κάθε θόρυβος, κάθε φασαρία,
τά πάντα. Ἡ Ἀθήνα ἦτανε ἡ πιό πολυθόρυβος πόλις τοῦ κό-
σμου. Καί ἐπειδή τότε, στά 1925 τά αὐτοκίνητα εἶχαν φέρει
κάτι κλάξον μέ στρόφαλο, πού τόν ἐγύριζες καί ἔφηναν ~~φρέ~~
~~αὐτοκίνητο~~ ἕνα παράξενο στρίγγλισμα, αὐτό τό στρίγγλισμα
κάτι σάν : Ἄ ο ὕ α - ο ὕ α - ο ὕ α... τό μιμηθήκανε μέ τό στόμα οἱ

άθηναίοι και τό είχανε λανσάρει γιά άποκριάτικο σύνθημα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ έλλα λόγια, σύνθημα ήχομιμητικό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Καλά τό χαρακτηήρισες. 'Η χ ο μ ι μ η τ ι κ ό. 'Εμι-
μείτο τόν ήχο του κλάξον. 'Ανόητο σύνθημα και πιό άνόητο σάν
πειράγμα. Κι'όμως Γιάγχο μου, αυτό τό " άούα-ούα-ούα" είχε
τόσο πολύ έπιβληθεί, ώστε έγινε και τίτλος έπιθεωρήσεως, έγι-
νε και τίτλος επίκαιρης σατυρικής έφημερίδας και είσεχώρησε
και στή μάγικη διάλεκτο, δίνοντας κατάληξι σέ πολλές λέξεις.
λόγου χάριν : ή γινόμενα λεγότανε : γιομενούα, τό άμάξι : άμα-
ξούα, ή γυναίκα ή παντρεμένη : παντρεμενούα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν θέλω βέβαια νά θίξω μία έποχή, αλλά τολμώ νά πώ ότι ήτανε
μάλλον σαχλά αυτά τά δηθεν άστεία.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κάθε μόδα όταν περάση ό καιρός της, μάς φαίνεται σαχλή. Μήπως
πολλά από τά παλιά τραγούδια, δέν μάς φαίνονται άνόητα και
σαχλά ; Πρωίαν σέ είδον μαλλιά ξεπλεγμένα... ή τό άλλο :
θά εύρης κόκκαλα, σκελετωμένα κι'αυτά θαμένα, στή γη βαθειά...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτά βέβαια άνήκουν στήν ρομαντική ή μάλλον στήν δαιμόβρεκτη
σχολή. "Εχομε όμως και έλλα τραγούδια πού μπορεί κανείς νά τά
άποναλέση αξιόλογα. Κι'ένα άπ'αυτά είναι ή Τσιγγάνα ~~μαυρομάτα~~
ένός συνθέτου οίκονομάκου, πού ήτανε στρατιωτικός μουσικός
και ήφησησε δυό τρία πολύ μελωδικά τραγούδια. 'Η Κλειώ ή φίλη
και συνεργάτις μας θά μάς θυμίση τήν Τσιγγάνα τήν ~~μαυρομάτα~~.

ΚΑΒΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τσιγγάνα ~~μαυρομάτα~~...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ξέρε ις νάτι Γιάγχο ; Κάθε φορά πού άκούω τήν Κλειώ, ή μάλ-
λον κάθε φορά πού άκούω και μόνο τό όνομά της : Κλειώ, θυμά-
μαι μία παλιά κωμική άθηναϊκή ιστορία...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μέ καμμιά έλλη Κλειώ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς. Μέ μία έλλη Κλειώ πού ήτανε κόρη μιας μαμής στήν
πλατεία της Βάθης.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τραγουδοῦσε μήπως καί αὐτή ἡ Κλειώ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὀχι, δέν τραγουδοῦσε, ἦτανε ὅμως πολύ ὀμορφη, ἐξαιρετικὰ ὀμορφη καί τήν ἀγάπησε ἕνας δάσκαλος, νεαρός δάσκαλος πού εἶχε τήν μανία νά μιλά σέ ἄπταιστη καθαρεύουσα. Πῆγε λοιπόν στήν μητέρα της τήν μαμή νά ζητήσῃ τό χέρι τῆς κόρης της, νά κάνῃ τήν Κλειώ γυναίκα του καί ἀφοῦ παρουσιάστηκε της εἶπε : Λαμβάνω τήν τιμήν νά ζητήσω τήν χεῖρα τῆς θυγατρὸς σας Κλειοῦς ἢ Ἡ μαμή θύμωσε ... Μὲ κοροϊδεύετε κύριε ; τοῦ εἶπε. Τήν κόρη μου δέν τήν λένε Κ λ ε ι ο ῦ, πλειώ τήν λένε... Πάλιστα κυρία μου, εἶπε χαμογελῶντας ὁ δασκαλάκος, μὰ βλέπετε ἡ Κλειώ... κ λ ί ν ε τ α ι...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Εἶχε δίκαιο ὁ δάσκαλος. Ἡ Κλειώ, τῆς Κλειοῦς...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, ἀλλά αὐτό δέν τό ἤξερε ἡ κυρά μαμή καί ὅταν ὁ δάσκαλος της εἶπε : Ἡ Κλειώ κλείνεται, ἔγινεν ἔξω φρενῶν : Καί τί εἶναι ἡ κόρη μου γιά νά κλείνεται ; Καμμιά ἀσχημομοῦρα. Ἡ κόρη μου δέν κλείνεται ὅπως μερικὲς ἄλλες τῆς γειτονίας καί σῦρε στό καλό χριστιανέ μου πού ἤρθες νά μᾶς βρίσης...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ἔτσι τό συνοικέσιο ἐναυάγησε, φαντίζομαι ὅτι θά εἶναι τό μοναδικό συνοικέσιο στόν κόσμο πού ἐματαιώθηκε λόγῃ γραμματικῆς ! Ὅμως νομίζω πὼς φύγαμε ἀπό τ' ἀποικηγάτικὰ μας θέματα. Ἐχω ἀκούσει ὅτι τήν περίοδο τοῦ Καρναβαλιού, ὅλα τὰ θέατρα τῆς Ἀθήνας, κάνανε ἐσωτερικὴ ἀποικηγάτικη διακόσμηση καί ἀπὸ παίζανε εἰδικὲς ἐπιθεωρήσεις μὲ ἀποικηγάτικο χρῶμα. Εἶναι ἀλήθεια αὐτό ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀληθέστατο. Ἀκόμη καί τό θέατρο τῆς Μαρίας Κοτοπούλη, στήν πλατεῖα Ὀμονοίας, σταματοῦσε τὰ δράματα τῆς Μαρίας καί ἀνέβαζε ἐπιθεώρησι, συγκεκριμμένα τήν Μπαλλαρίνα τοῦ μακαρίτη τοῦ Δραγάτη, πού τό κείμενό της ἦτανε πολύ ἐλευθεριάζον καί πονηρό, γιά νά μὴν πῶ : ἀρνετά σόκιν. Μὰ ἦτανε Καρναβάλι καί ὁ κόσμος τό ἤξερε ὅτι θ' ἀκουγε ἐλευθεροστομίες καί τραγούδια πιάντικα.

- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όπως δήποτε ο κόσμος, ο πολύς κόσμος έτρεχε στίς αποικηάτι-
νες επιθεωρήσεις μέ μανία. Καί είμαι βέβαιος ότι πήγαινε δυό
καί τρεις φορές σέ κάθε επιθεώρησι, κυρίως για νά μπορέση ν'ά-
ποστηθείση τραγούδια πού άλλοιως δέν είχε τήν εύχέρεια νά τά
μάθη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι' αυτόν τόν λόγο, υπήρχε ένα σύστημα στά θέατρα. "Όταν ή έ-
πιχείρησις καί ο συγγραφεύς του έργου ήθελαν νά λανσάρουν ένα
τραγούδι, τήν ώρα πού τό τραγουδοῦσε ο ήθοποιός, κατεβάζανε
στό προσκήμιο ένα πανώ, ένα πίνακα μέ γραμμένους τούς στίχους
του τραγουδιού.
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τό θυμάμαι αυτό πολύ καλά, γιατί τό πρόλαβα κι'έγώ. "Ο κόσμος
διαβ'ζοντας τά λόγια, τραγουδοῦσε μαζί μέ τήν έντεταλμένη τρα-
γουδίστρια καί μάθαινε τό τραγούδι. Γινότανε νά ποῦμε ένα μά-
θημα φδιικής όπως κάνανε στά σχολεία οί δάσκαλοι τής ωδικής.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό δέν γινότανε μόνο τίς 'Αποικηές. "Ήτανε σύστημα για κάθε
επιθεωρησεακό θέατρο καί τό καλοκαίρι άκόμα. Είχε καταντήσει
νά είναι θέμα έπιτυχίας τής επιθεωρήσεως τό πιάσιμο ενός τρα-
γουδιού...
- ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όταν κατέβαινε τό πανώ μέ τά λόγια του τραγουδιού, άρχιζαν
νά τό φιθυρίζουν σιγά σιγά καί δειλά οί πιο θαρραλέοι άπό τούς
θεατάς. Τήν δεύτερη επανάληψι περισσότεροι καί στό τέλος όλοι
οί θεαταί, άνδρες γυναίκες προσπαθοῦσαν νά -επιδείξουν φωνη-
τικά προσόντα, τραγουδώντας τό τραγούδι αυτό...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μ' αυτόν τόν τρόπο είχε πιάσει ένα τραγούδι στό θέατρο Κοτοπού-
λη τής 'Ομονοίας άπό τής άδελφές "Αννα καί Μαρία Καλουτά
τίς μεγάλες πρωταγωνίστριες του μουσικού θεάτρου πού ήτανε τό-
τα κοσμαγάπητα " Καλουτάκια ". "Ένα τραγούδι πού θά έπρεπε νά
τό άκούσιανε σήμερα οί άστροναῦτες πού πηγαίνουν στό φεγγάρι

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ (διαβάζει)

Μά γιατί, φεγγαράκι δειλό,
 μά γιατί, μέ τό φῶς τ'άπαλό
 φτιάνεις βράδυα - πού θέλουν φιλιά
 καί τόσα χάρδια - γιά κάθε ἀγκαλιά ;
 Δίχως σέ, εἶν' ἡ νύχτα πεζή
 δίχως σέ, ἡ ἀγάπη δέν εἶ
 γιατί ὁ ἔρως κι' αὐτός
 εἶναι πάντα τυφλός
 καί σκοντάφτει σάν δέν ἔχῃ φῶς !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ στίχοι εἶναι τοῦ ἀλησμόνητου Αἰμίλιου Δραγάτση καί ἡ μουσική τοῦ Γρηγόρη Κωνσταντινίδου. Ἡ ἐπιτυχία τοῦ τραγουδιοῦ ἦταν τόση, ὥστε οἱ ἴδιοι θεαταί πηγαίνανε κάθε βράδυ, μά καθε βράδυ ὅλη τήν περίοδο τῆς Ἀποκριῆς γιά νά τό ἀκούνε καί νά χειροκροτοῦνε τά Καλουτάκια

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φυσικά τό μεγαλύτερο πανηγύρι, γινότανε μ' ἓνα νούμερο πού μιά ἢ δύο γυναῖκες λέγανε δίστιχα πειρακτικά στούς θεατάς καί πετούσανε λουλούδια στήν πλατεῖα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί βέβαια. Παρίσταναν μιά ἢ δύο ἀνθοπώλιδες καί βγαίνανε στήν σκηνή μέ τά πανεράκια τους κατάφορτα ἀπό λουλούδια. Τί δίστιχα λέγανε ; " Ἄς μᾶς τά θυμίσῃ ἡ καλή μας Κλειώ μέ τήν σχετική τους μουσική.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Πάρ' το - ὅπου καί νά 'σαι
 Πάρ' το νά μέ θυμᾶσαι
 ὅπου κι' ἂν εἶσαι μακριά
 τήν τρελλή Ἀποκριά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Χαλοῦσε ὁ κόσμος ἀπό τήν πλατεῖα, πρῶτον γιά τά ἔξυπνα καί πικάντικα πειράγματα πού λέγανε στούς θεατάς καί δεύτερον γιά νά πιάσουν τά λουλούδια πού πετούσανε οἱ δύο ὁμορφες θεατρίνες

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ θυμᾶμαι σ' αὐτό τό νούμερο τήν ὀψεινή Λούη, μιά ἀπό τίς ὀψεινότερες γυναῖκες πού βγήκανε ποτέ στό ἑλληνικό θέατρο. Ἦταν ἀδελφή τῆς Μαρίας Κοτοπούλη καί ἡ χάρις καί ἡ γοητεία της ἦτανε χωρίς προηγούμενο καί ἴσως χωρίς ἐπόμενο... Τέτοια γυναῖκα ἀπόμνη δέν φάνηκε στό νεώτερο θέατρο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κάτι έλεγες πρίν από λίγο, γιά τήν είδιική διακόσμηση του θεά-
τρου τίς 'Απόκρηες. 'Εννοούσες ότι διακοσμούσανε καί τήν πλα-
τεΐα του θεατρου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Νά κυρίως γιά τήν πλατεΐα μιλάμε. 'Ο διάκοσμος τής σκηνής θά
γινότανε όπως δήποτε μέ τίς σκηνογραφίες τής έπιθεωρήσεως. Νά
όταν έρχότανε Καρναβάλι, ή πλατεΐα του θεάτρου καί τά θεωρεία
άηόμη, παίρνανε έλλη ύφι, ντυνόντουσαν κι'αυτά μασκέ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τί είδους διακόσμησης γινότανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν μπορείς νά φανταστής. Πολύχρωμες κουρτίνες, γιρλάντες μέ λο-
λούδια χάρτινα που κατεβαίνανε από τούς πολυελαίους τής πλατεΐ-
ας, τεράστιες μαύρες μάσκες μέ χρυσές παγιέτες καλύπτανε τά θεα-
ρεία, ένω ό τοίχος όπου άνοιγε ή αύλαία ήτανε κι'αυτός σιεπασμ-
νος μέ πολύχρωμα χαρτιά, καλλιτεχνικώτατα τοποθετημένα καί σερ-
παντίνες... Όμως ό λόγος μίς τ'ετοιας δαπάνης γιά τήν διακόσμη-
σι τής πλατεΐας δέν ήτανε ή θεατρική παράστασις...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αυτό τό ξέρω, γιατί μου τό έχεις ξαναπει. 'Η έπιχείρησης του θε-
άτρου έφρόντιζε μέ κάθε τρόπο νά τελειώση ή παραστασις στίς έν-
δεκα τήν νύχτα, γιατί τά μεσάνυχτα άρχιζε πάντα ό χορός που διε-
φημιζότανε μέρες πρίν : Κάθε βράδυ, μέγας χορός μετεμφιεσμένων
καί μή. Τιμαί λογιμαί...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πράβο Γιάγιο που τό θυμίσαι. Καί ύχι μόνο κάθε θέατρο έδινε
δημόσιο χορό, μά καί όλα τά μεγάλα καφενεΐα κλείνανε σαν καφε-
νεΐα στίς δεκά τό βράδυ γιατί από τίς έννιά άρχιζε ό δημοσιος
χορός.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί πήγαινε ό κόσμος σ'αυτούς τούς δημοσίου χορούς ; Νά τί κά-
θομαι καί ρωτάω ; "Αν δέν πήγαινε ό κόσμος, δέν θά κλείνανε τά
καφενεΐα τους οι χριστιανοί... Καί διαρκούσε αυτό τό γλέντι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιάγιο μου θά σου φανή παράξενο έν σου πω ότι μέχρι πρωΐας
αυτοί οι χοροί ήτανε άνοικτοί. Καί νά σιεφθής ότι ζούσανε κυρί

ἀπό τῶν μινουθμενο πληθυσμό τῆς Ἀθήνας. Βέβαια δέν ἦτανε λίγοι οἱ ἀθηναῖοι πού συχνάζανε σ' αὐτούς τούς δημοσίους χορούς, μά οἱ ἀθηναῖοι θά ἦτανε μαλλον νεαροί φοιτηταί καί νέοι ἐπαγγελματίες. Τήν μεγάλη κίνηση σ' αὐτούς τούς χορούς, τήν δίνανε οἱ ἐπαρχιωτες πού ἐρχόντουσαν στήν Ἀθήνα μόνο καί μόνο γιά τό Καρναβάλι καί πηγαίνανε στούς δημοσίους χορούς τῶν καφενειῶν καί τῶν θεάτρων μέ πονηρές ἐλπίδες

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Αὐτό τό καταλαβαίνω. Τέτοιες νύχτες καί σέ τέτοια κέντρα δέν θά ἦτανε δύσκολο τό ζευγάριωμά μέ τά ὑποπτα λουλούδια τοῦ ἀθηναῖου πεζοδρομίου.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θυμάμαι καλῶς τό μεγάλο καφενεῖο Πανελλήνιον, στήν γωνία Πανεπιστημίου καί Ἐμμανουήλ Μπενάκη. Τώρα τό κατεδαφίσανε κι' αὐτό... Τίς δύο τελευταῖες ἐβδομάδες, ἔκλεινε κάθε βραδυ καί εἶχε δημόσιο χορό.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φυσικά θά ὑπῆρχε ὀρχήστρα... Πόσα ὄργανα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καλούτσικη ὀρχήστρα. Οὐκίω μέ δώδεκα ὄργανα κι' ἕνας πιανίστας καθῶς κι' ἕνας ἀ ν ι μ α τ ἔ ρ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Ἀνιματέρ ; Δηλαδή ; Καταλαβαίνω... κάποιος πού θά ἔδινε κέφι στόν κόσμο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα. Κι' αὐτός ἦτανε ἡ χοροδιδάσκαλος ἡ κανένας ἡθοποιός δευτέρας κατηγορίας πού ἔπρεπε ὅπως δήποτε καί νά χορεύη γιά ν' ἀρπάξῃ μιὰ ἀπό τίς γυναῖκες πού μπαίνανε μόνες καί νά δίνη τό παράδειγμα καί τό θάρρος στούς ἐπαρχιωτες συνήθως.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Οἱ ὅποιοι δέν θά ἐπιδιδόντουσαν στούς εὐρωπαϊκούς χορούς καί πολύ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γι' αὐτόν τόν λόγο, τό γλέντι ἐφούντωνε μετά τίς δύο τά μεσάνυχτα ὅταν ἡ ὀρχήστρα ἔπαιρνε ἀπόφασι νά παίξῃ χορούς ἐλληνικούς. Καί εἶχε πάντα ιδιαίτερη ἐπιτυχία ὁ συρτός μέ τό μοτίβο τοῦ γαϊδάρου καί τῆς ἑλεπούς. Τό ξέρεις αὐτό τό τραγ ὕδι Γιαγγο μου ;

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Θά σέ εκπλήξω Δημήτρη μου πού θά σου πώ ότι όχι μόνο τό ξέρω
έγώ, μά τό ξέρει καί ή Κλειώ πού θά μάς τό τραγουδήση.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θαυμάσια. "Ας τό άκούσωμε λοιπόν άπό τά χείλη της Κλειούς...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δέν τήν λένε Κλειού... Κλειώ τήν ζένε. (Γελλούν άμφοτέροι)

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεί α πιάνου) "Ήταν ένας γαΐδαρος
μέ μεγάλα αυτιά -
τό παχνί δέν τ'άρεσε
κι'ήθελε άρχοντιά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κατά τίς τέσσερις μέ πέντε τό πρωί, ξημερώματα σχεδόν, ή κίνη-
σις ζωντάνευε ... έξω άπό τούς χορούς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Δηλαδή ; Τό γλέντι συνεχιζότανε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Συνεχιζότανε αλλά όχι στους δημόσιους χορούς πιά. "Όσοι έφευγαν
άπό τά κέντρα αυτά, πηγαίνανε γραμμή σέ άλλα κέντρα πιο άδωα.
Κυριολεκτικά κατακλύζανε τά γαλακτοπωλεία για νά πιούνε γάλα
ή τά υπόγεια πατσατζίδινα για νά φάνε ζεστή σουπα άπό πατσά.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Κι'αυτό τό καταλαβαίνω. "Όσοι είχανε πιει διάφορα ποτά στους χο-
ρούς, νοιώθανε τήν ανάγκη νά επιδιορθώσουν τά στομάχια τους μέ
ένα ποτήρι γάλα ή μέ μία ζεστή μαλακή σουπα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς αυτό εδναι. Θυμάμαι μάλιστα πολύ καλά, ένα τέτοιο υπό-
γειο έστιατόριο στήν άρχή της Τρίτης Σεπτεμβρίου πού είχε άπ'
έξω μία τεραστία έπιγραφή : 'Επιδιορθωτήριο στομάχων καί
έντέρων. ~~Διαβάστε~~ 'Αγνός καί φρέσκος πατσάς μία δραχμή καί
είκοσι λεπτά. Κι'έβλεπε κανείς τόν πιο έτερόκλητο κόσμο σ'αυτά
τά γαλακτοπωλεία καί στά πατσατζίδινα : Κυρίως μέ ψούνες καί ντε-
κολτέ τουαλέττες, τύπους λαϊκούς μέ τό ζωνάρι κρεμασμένο, έν-
δρες μέ σμόκιν ή φρένα , λαϊνά κορίτσια μέ πενιχρά τσιτάκια
κι'ένα φεττομαντώ στήν πλάτη τους, έβλεπες μασκαράδες, ντόμινα
σπιερρότους, διαβόλους, φασουληδες, άνθοπώλιδες νά πέφτουν μέ
τά μούτρα στόν πατσά για νά φτιάξουν τά στομάχια τους...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ β' Επεινο πού ξεχάσαμε νά θυμηθούμε εἶναι ὅτι στούς χορούς πού ἐδίδοντο στά θέατρα, ὑπῆρχε ἀπόλυτος ἀνάγκη νά κατασκευασθῆ πάτωμα ειδικό. Νομίζω ὅτι κάποτε μου τό 'λεγες αὐτό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μά ἦτανε ἀπαραίτητο τό δεύτερο δάπεδο στα θέατρα, πού στρωνότανε ἐπάνω ἀπό τά καθίσματα τοῦ θεάτρου. Καί ὅταν γινότανε παράστασις, οἱ θεαταί χρησιμοποιούσανε ἔχι βέβαια τά καθίσματα τοῦ θεάτρου πού ἦτανε κάτω ἀπό τό δεύτερο δάπεδο, μά κινητές συνηθισμένες καρέκλες πού ὅταν ἔρχιζε ὁ χορός, τίς τραβοῦσαν στίς ἕκρες τῆς πλατείας καί στήν σιηνή γιά νά κἀθεταί ὁ κόσμος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μοῦ ἔφεις πεῖ κάποτε ὅτι ἐκτός τοῦ θεάτρου Κοτοπούλη πού πάντα στρωνότανε μέ δάπεδο γιά χορό, καί τό θέατρον 'Ολύμπια, ὅπου εἶναι σήμερα ἡ Λυρική Σιηνή κι' αὐτό ἐτοιμαζότανε γιά δημοσίους χορούς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι, αὐτό ὅμως ἦτανε τό πιό ἐπίσημο ἀπό τ' ἄλλα. Ἐκεῖ δινόντουσαν μεγάλοι χοροί, ὅπως ὁ χορός τῶν Συντακτῶν, ὁ χορός τοῦ Σωματείου 'Ἡθοποιῶν καί ἄλλοι σπουδαῖοι κοσμικοὶ χοροί ὅπως πεγραφε καί ὁ ἀλησμόνητος Ἀντώνης Βύττης σέ μιᾶ ἐφημερίδα Δεξιώσεις καί χοροί - πού κι' ὁ νοῦς δέν τοῦς χωρεῖ...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ζέρω καί ἄλλο ἓνα θέατρο, τό πρῶην Τριανόν, ἐκεῖ ὅπου εἶναι σήμερα τά δύο θέατρα Διάννα καί Γιλόρια, στήν ἀρχή τῆς ὁδοῦ Ἰπποκράτους... καί τό Κοσμιόν, στήν ὁδόν Ἐμμανουήλ Μπενάκη ὅπου σήμερα βρίσκονται μερικὰ πουλιαμισάδια. Ἐπίσης πρόλαβα λαϊκοῦς δημοσίους χορούς σ' ἓνα καφενεῖο στό Μεταξουργεῖο

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ἓνα σωρό ἄλλους πού δυστυχῶς δέν μᾶς παίρνει ἡ ὥρα νά τοῦς ποῦμε σήμερα. Γι' αὐτό ἔς κλείσωμε εἴην κουβέντα μας μ' ἓνα ἀθηναῖκο παλιό τραγοῦδι πού τό προτιμοῦσαν οἱ παλαιοὶ ἀθηναῖοι τήν Ἀπόκηρα. Μάννα μ' σγουρός βασιλικός...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Συμφωνῶ γιατί ἡ κλειώ τό λέει ὠραϊότατα...

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μάννα μ' σγουρός βασιλικός
ἑλατύφυλλος καί ὄροσερός...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἄντε Γιάννη, γελειώσαμε κι' ἀπόψε. Σοῦ εὔχομαι καλή δύναμη γιά τήν τελευταία Κυριακή...